

**ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«ФАХОВИЙ ПЕРЕДВИЩИЙ КОЛЕДЖ «ОПТИМА»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Генеральний директор

**ТОВ «ФАХОВИЙ ПЕРЕДВИЩИЙ
КОЛЕДЖ «ОПТИМА»**

Марія МІЛЕЦЬКА

15 листопада 2023р.

Ухвалено рішенням

Педагогічної Ради

**ТОВ «ФАХОВИЙ ПЕРЕДВИЩИЙ
КОЛЕДЖ «ОПТИМА»**

від 15 листопада 2023 р.,

протокол №13

Голова Педагогічної Ради

Діана ЛОЗІНСЬКА

15 листопада 2023 р.

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ
В ТОВ «ФАХОВИЙ ПЕРЕДВИЩИЙ КОЛЕДЖ «ОПТИМА»**

Київ 2023

Зміст

1. Пояснювальна записка.....	3
2. Загальні положення.....	3
3. Інклюзивне освітнє середовище коледжу “Оптіма”.....	7
4. Фінансування інклюзивного навчання.....	10
5. Прикінцеві положення.....	10

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Положення про організацію інклюзивного навчання в ТОВ «ФАХОВИЙ ПЕРЕДВИЩИЙ КОЛЕДЖ «ОПТИМА» розроблено відповідно до Конституції України; Загальної декларації прав людини, прийнятої та проголошеної резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948; Конвенцій ООН — «Про права осіб з інвалідністю» (2006 р.), «Про права дитини (1989 р.), «Із подолання дискримінації в освіті» (1960 р.); Саламанської декларації та рамок дій щодо освіти осіб з особливими освітніми потребами (7.06.1994); Законів України — «Про освіту» (зі змінами й доповненнями) від 05.09.2017 № 2145-VIII, «Про фахову передвищу освіту» (зі змінами й доповненнями) в редакції від 24.03.2024 № 2745-VIII, «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» (зі змінами) від 21.03.1991 № 875-XII, «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» (зі змінами) від 05.10.2000 № 2017-III, «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» (зі змінами) від 06.10.2005 № 2961-IV, «Про соціальні послуги» від 17.01.2019 р. № 2671-VIII, «Про електронні комунікації» № 1089-IX від 16.12.2020; Постанови КМУ від 15.09.2021 № 957 «Про затвердження порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти»; Постанови КМУ від 15 грудня 2021 № 1321 «Про порядок організації інклюзивного навчання в закладах фахової передвищої освіти»; Постанови КМУ від 09.12.2020 № 1289 «Про затвердження Порядку забезпечення допоміжними засобами для навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах освіти»; «Концепції розвитку інклюзивного навчання», затвердженої наказом МОН від 01.10.2010 № 912; наказу Міністерства соціальної політики України «Про затвердження державного стандарту соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання» № 718 від 23.12.2021, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21.01.2022 за № 72/37408; Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, схваленої розпорядженням КМУ від 14.04.2021 № 366-р; листа МОН від 15.06.2022 № 1/6435-22 «Щодо забезпечення освіти осіб з особливими освітніми потребами»; інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини в сфері освіти соціального захисту й соціальної реабілітації осіб з особливими потребами; Статуту ТОВ «ФАХОВИЙ ПЕРЕДВИЩИЙ КОЛЕДЖ «ОПТИМА» й інших внутрішніх нормативних актів закладу.

Положення діє в порядку внутрішнього користування. Загальний обсяг Положення — 16 сторінок.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію інклюзивного навчання в ТОВ «ФАХОВИЙ ПЕРЕДВИЩИЙ КОЛЕДЖ «ОПТИМА» (далі — Положення) регламентує організацію навчання здобувачів фахової передвищої освіти з

особливими освітніми потребами (далі — Здобувачі), а також формування в ТОВ «ФАХОВИЙ ПЕРЕДВИЩИЙ КОЛЕДЖ «ОПТИМА» (далі — коледж «Оптіма») **інтегрованого освітнього середовища** шляхом упровадження комплексу заходів, що забезпечують повноцінне залучення таких студентів в освітній процес для здобуття ними освіти з урахуванням їхніх потреб і можливостей.

1.2. Коледж «Оптіма» надає освітні послуги здобувачам фахової передвищої освіти з особливими освітніми потребами на рівній основі з іншими здобувачами освіти, без дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального й майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, а також від інших обставин із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності всіх здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) і/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувача освіти з особливими освітніми потребами (за наявності), виданого інклюзивно-ресурсним центром.

1.3. У цьому Положенні терміни вживаються в таких значеннях:

1.3.1. Інклюзія — процес, що полягає в позитивному ставленні до різноманітності здобувачів фахової передвищої освіти в навчальному середовищі, сприйнятті індивідуальних особливостей розвитку особистості не як проблеми, а як можливостей для розвитку, або процес реального залучення здобувачів фахової передвищої освіти з особливими освітніми потребами до освітнього процесу в коледжі «Оптіма», або особлива система навчання, яка професійно підтримує індивідуальний підхід до студентів з особливими потребами, відповідно до їхніх освітніх потреб.

1.3.2. Інклюзивне навчання — система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, урахування багатоманітності людини, ефективного залучення до освітнього процесу всіх його учасників.

1.3.3. Здобувач фахової передвищої освіти з особливими освітніми потребами — особа, яка здобуває освіту в закладі фахової передвищої освіти й потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі; має право на:

1) повагу до людської гідності, захист під час освітнього процесу від приниження честі й гідності, будь-яких форм дискримінації за ознакою наявності особливих освітніх потреб, стану здоров'я чи інвалідності або будь-якою іншою ознакою;

2) отримання якісних освітніх послуг, які враховують особливі освітні потреби й забезпечують максимально можливу індивідуалізацію освітнього процесу;

3) формування й реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії (за наявності) й індивідуального навчального плану (за потреби);

4) участь у формуванні індивідуального навчального плану (за потреби); вибір освітніх компонентів у межах, передбачених відповідною освітньо-професійною програмою й навчальним планом, в обсязі не менше 10 відсотків загальної кількості кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, передбачених для освітньо-професійної програми фахової передвищої освіти;

5) справедливе й об'єктивне оцінювання результатів навчання, яке передбачає забезпечення розумного пристосування під час оцінювання, у тому числі збільшення часу на опрацювання матеріалу, використання доступних форматів;

6) безоплатне забезпечення інформацією для навчання в доступних форматах із використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності через стан здоров'я;

7) забезпечення доступності територій, будівель, споруд для осіб з інвалідністю й інших маломобільних груп населення на період здобуття освіти (або складання заліково-екзаменаційних сесій, окремих іспитів) у порядку, установленому законодавством;

8) спеціальний навчальний супровід і вільний доступ до інфраструктури закладу освіти;

9) самостійне (у разі навчання за власні кошти) чи за згодою відповідної фізичної або юридичної особи (у разі навчання за кошти фізичних або юридичних осіб) збільшення тривалості виконання освітньо-професійної програми за погодженням із закладом освіти, що має бути відображено в договорі про надання освітніх послуг;

10) створення умов для залучення до всіх заходів закладу освіти; участь у заходах з освітньої, дослідницької, науково-дослідної, спортивної, мистецької, громадської діяльності, що здійснюються в Україні й за кордоном, в установленому законодавством порядку із забезпеченням розумного пристосування, з урахуванням особливих освітніх потреб;

11) забезпечення розумного пристосування (у разі потреби);

12) забезпечення інших необхідних умов для навчання.

1.3.4. Інклюзивне освітнє середовище — простір Коледжу «Оптіма», де забезпечується сукупність умов, способів і засобів реалізації освітнього процесу для спільного навчання, виховання й розвитку здобувачів з урахуванням їхніх потреб і можливостей, у якому вони можуть вільно пересуватися, навчатися, розвиватися й спілкуватися.

1.3.5. Засновник закладу освіти зобов'язаний забезпечити відповідно до законодавства створення в закладі освіти безперешкодного середовища для учасників освітнього процесу, зокрема для осіб з особливими освітніми

потребами, це може бути змішана група — академічна група, у якій здобувачі освіти навчаються з іншими здобувачами фахової передвищої освіти.

1.3.6. Супровід — система заходів, що мають забезпечити рівний доступ до навчання, тобто усунення або мінімізація проблем у навчанні для здобувачів освіти. Супровід охоплює процеси підготовки до вступу, допомогу в дотриманні процедури вступу, подальшого навчання в Коледжі «Оптіма». Забезпечення супроводу здобувачів освіти дозволяє їм діяти на рівних з іншими здобувачами фахової передвищої освіти, але без надання переваг.

1.3.7. Коледж «Оптіма» створює умови для осіб з особливими освітніми потребами шляхом забезпечення розумного пристосування й універсального дизайну. Із цією метою особи з особливими освітніми потребами, які планують вступити до закладу освіти, або їхні батьки (інші законні представники) подають письмову заяву про необхідність забезпечення розумного пристосування.

1.3.8. Зарахування осіб з особливими освітніми потребами до закладу освіти за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб здійснюється відповідно до чинного законодавства.

1.4.1. Директор Коледжу на підставі письмового звернення здобувача освіти з особливими освітніми потребами або одного з батьків (інших законних представників), а також індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності), іншої документації, що підтверджує наявність в особи особливих освітніх потреб, утворює інклюзивну групу.

1.4.2. Утворення інклюзивної групи в Коледжі «Оптіма» й припинення її діяльності здійснюється відповідно до наказу директора закладу.

1.4.3. Гранична чисельність осіб з особливими освітніми потребами в певній інклюзивній групі встановлюється директором Коледжу з урахуванням вимог до формування академічних груп у закладах фахової передвищої освіти, затверджених МОН України, виходячи з індивідуальних особливостей здобуття освіти такими особами, освітньо-професійної програми тощо, але не може перевищувати 50 відсотків загальної чисельності осіб з особливими освітніми потребами в такій академічній групі.

1.4.4. Здобувачі освіти з особливими освітніми потребами навчаються в Коледжі «Оптіма» переважно в змішаних групах.

1.5. Супровід інклюзивного навчання

1.5.1. З метою організації інклюзивного освітнього процесу й спеціального навчального супроводу осіб з особливими освітніми потребами, забезпечення їм доступу до якісної фахової передвищої освіти з урахуванням обмежень життєдіяльності в Коледжі «Оптіма» в межах наявної штатної чисельності може створюватися спеціальний навчально-реабілітаційний підрозділ або група психолого-педагогічного супроводу.

1.5.2. Керівник і працівники спеціального навчально-реабілітаційного підрозділу призначаються й звільняються генеральним директором Коледжу «Оптіма».

1.5.3. До складу групи психолого-педагогічного супроводу залучаються педагогічні працівники Коледжу, представники адміністрації та інші фахівці, а також особи з особливими освітніми потребами, їхні батьки (інші законні представники) таких осіб за потреби.

1.6.1. Спеціальний навчально-реабілітаційний підрозділ або група психолого-педагогічного супроводу виконує такі завдання:

- співпрацює зі структурними підрозділами закладу освіти щодо організації інклюзивного навчання й забезпечення спеціального навчального супроводу осіб з особливими освітніми потребами;

- розробляє індивідуальні навчальні плани осіб з особливими освітніми потребами, якщо вони цього потребують (за їх участю), проводить моніторинг його виконання, уносить до нього зміни;

- індивідуальний план особи з особливими освітніми потребами затверджується директором Коледжу, підписується розробником; здобувач освіти ознайомлюється зі своїм навчальним планом під підпис;

- організовує підготовку (підвищення кваліфікації) педагогічних працівників закладу освіти;

- консулює і надає методичну допомогу щодо організації освітнього процесу осіб з особливими освітніми потребами;

- провадить інформаційно-просвітницьку діяльність із формування толерантного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами;

- співпрацює із закладами соціального захисту населення, громадськими об'єднаннями.

1.7.1. Здобуття повної загальної середньої освіти особами з особливими освітніми потребами, які зараховані до закладу освіти на основі базової середньої освіти, здійснюється згідно з «Порядком організації інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021р. № 957. Для осіб з особливими освітніми потребами може передбачатись індивідуальна освітня траєкторія шляхом розроблення й реалізації закладом освіти індивідуального навчального плану.

1.7.2. Прийом на навчання для здобуття фахової передвищої освіти здійснюється на конкурсній основі на підставі Правил прийому Коледжу «Оптіма», розроблених відповідно до «Умов прийому на навчання до закладів фахової передвищої освіти» у відповідному році, затверджених МОН України.

2. ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ КОЛЕДЖУ «ОПТІМА»

Формування умов для здобуття якісної освіти в Коледжі «Оптіма» реалізується через:

- створення інклюзивного освітнього середовища;
- розвиток матеріально-технічної бази Коледжу з урахуванням потреб здобувачів освіти;

- забезпечення здобувачів освіти належним супроводом на всіх етапах взаємодії з Коледжем «Оптіма»;
- організацію освітнього процесу з використанням сучасних інформаційних технологій;
- формування в спільноті Коледжу «Оптіма» недискримінаційного ставлення до здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

2.1. Матеріально-технічна база Коледжу «Оптіма»

2.1.1. Для комфортного навчання в Коледжі «Оптіма» здобувачі мають право на доступ до мережі «Інтернет», систем баз даних (електронна бібліотека, електронне сховище, освітня платформа «Оптіми») з урахуванням розумного пристосування; здобувачі освіти з особливими потребами мають право використовувати індивідуальні технічні засоби, зокрема, слухові апарати, ноутбуки тощо.

2.1.2. Для забезпечення освітнього процесу за умов дистанційного навчання використовуються онлайн-сервіси Moodle, Teams, що містять комплекс навчальних матеріалів за освітніми компонентами освітньо-професійних програм.

2.1.3. Спорудження пандусів, установлення спеціальних поручнів уздовж сходинок, забезпечення належної ширини дверей, проходів між партами, створення належних санітарних умов й обладнання санітарних вузлів тощо.

2.1.4. У разі неможливості повного пристосування наявних будівель, споруд і приміщень коледжу для потреб здобувачів освіти здійснюється їх розумне пристосування.

2.1.5. Для організації самостійної роботи здобувачів бібліотекою коледжу надається доступ до електронних версій навчально-методичного забезпечення освітніх компонентів.

2.1.6. З метою створення належних умов для забезпечення навчально-реабілітаційного супроводу Коледж може обладнувати ресурсні кімнати; приміщення для надання консультацій психологом, відпочинку, особистої гігієни, медичного обслуговування; зали для занять із лікувальної фізкультури.

2.1.7. Супровід здобувача освіти з особливими освітніми потребами можуть здійснювати батьки (інші законні представники) або особи, уповноважені ними, соціальні працівники (робітники), волонтери.

2.2. Організація супроводу здобувачів фахової передвищої освіти в Коледжі «Оптіма» з особливими освітніми потребами

2.2.1. Супровід здобувачів у Коледжі «Оптіма» реалізується через низку освітніх послуг, якими вони можуть користуватися з допомогою інших осіб. При цьому враховуються: психофізичні особливості осіб різних нозологій; їхні потреби в компенсації сенсорних вад, що заважають сприймати навчальний матеріал; соціально-психологічні фактори, які ускладнюють інтеграцію здобувачів освіти в студентське середовище; потреби у фізичній реабілітації і т. ін.

2.2.2. Супровід здобувачів здійснюється за такими напрямками: технічний, педагогічний, психологічний, фізкультурно-спортивний і професійна адаптація. Усі зазначені складові системи супроводу вступають у дію поступово й можуть діяти одночасно, доповнюючи одна одну.

2.2.3. Супровід розпочинається з моменту звернення здобувачів Коледжу «Оптіма».

2.2.4. Технічний супровід полягає в забезпеченні здобувачів адаптивними технологіями навчання. Технічний супровід має компенсувати функціональні обмеження здобувачів і забезпечувати їм доступ до якісної фахової передвищої освіти. Технічний супровід здійснюється цикловими комісіями, на освітніх програмах яких навчаються здобувачі.

2.2.5. Педагогічний супровід полягає в оптимізації викладання здобувачам навчального матеріалу в максимально сприйнятливій для них формі, упровадженні сучасних педагогічних технологій навчання, забезпеченні навчально-методичними матеріалами. На всіх етапах педагогічного супроводу здійснюється індивідуальний супровід здобувачів з метою допомоги в розв'язанні індивідуальних проблем щодо опанування освітніх компонентів. Такий вид супроводу здійснюють циклові комісії, які забезпечують викладання відповідних освітніх компонентів. Для здобувачів із сенсорними вадами навчальні матеріали переводяться в альтернативний формат, зручний для сприйняття, — застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для здобувачів методів і способів спілкування, із залученням відповідних фахівців і науково-педагогічних працівників, а також максимально можливе забезпечення доступності інформації в різних форматах.

2.2.6. Психологічний супровід полягає в з'ясуванні психологічних особливостей здобувачів освіти, зміцненні й збереженні їхнього психологічного здоров'я, у наданні їм необхідної допомоги з адаптації до інтегрованого освітнього середовища, сприянні особистісному розвитку й передбачає:

- надання психологічної допомоги здобувачам під час їх адаптації до умов провадження освітнього процесу в Коледжі «Оптіма»;
- підвищення психологічної культури всіх учасників освітнього процесу, включаючи здобувачів фахової передвищої освіти, педагогічних працівників, представників адміністрації та допоміжного персоналу;
- соціально-психологічну діагностику, моніторинг особистісного розвитку й соціальної ситуації розвитку здобувачів освіти, прогнозування змін освітньої ситуації та визначення її основних тенденцій;
- проектування й соціально-психологічну корекцію розвитку здобувачів.

2.2.7. Фізкультурно-спортивний супровід полягає в заохоченні здобувачів освіти до активних занять фізичною культурою і окремими видами спорту, участі в змаганнях різного рівня; має на меті зміцнення мотивації до здорового способу життя й передбачає поліпшення психофізичного стану здобувачів

освіти, підвищення їхньої інтелектуальної працездатності. Супровід здійснюється викладачами фізичної культури.

2.2.8. Професійна адаптація полягає в забезпеченні здобувачів освіти додатковими можливостями в межах фахової підготовки.

3. ФІНАНСУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

3.1. Коледж «Оптіма» надає освітні послуги здобувачам за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб, інших не заборонених законодавством джерел фінансування.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Усі зміни й доповнення до цього Положення вносяться відповідним наказом керівника Коледжу «Оптіма» або наказом про затвердження й уведення в дію нової редакції Положення.

4.2. При затвердженні нової редакції попереднє Положення втрачає чинність.